

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა N 115

14.11.2019

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: ახმეტის, დუშეთისა და ყაზბეგის მუნიციპალიტეტების ტერიტორიებზე გამავალი სნო-ჯუთა-როშკა-შატილი-ომალო-ხადორის ხეობა-ბაწარა-ახმეტის მიმართულებით საავტომობილო გზის მშენებლობა-რეკონსტრუქციის სამუშაოების **როშკა-ღელისვაკის** მონაკვეთის მშენებლობა და ექსპლუატაცია;

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტი, ქ. თბილისი, ალ ყაზბეგის №12;

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: დუშეთის მუნიციპალიტეტი;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 02.09.2019

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: სს ინსტიტუტი „იგპ“

ძირითადი საპროექტო მონაცემები

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის მიერ წარმოდგენილია ახმეტის, დუშეთისა და ყაზბეგის მუნიციპალიტეტების ტერიტორიებზე გამავალი სნო-ჯუთა-როშკა-შატილი-ომალო-ხადორის ხეობა-ბაწარა-ახმეტის მიმართულებით ს/გზების მშენებლობა-რეკონსტრუქციის სამუშაოების **როშკა-ღელისვაკის** მონაკვეთის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროექტის სკოპინგის ანგარიში.

როშკა-ღელისვაკეს დამაკავშირებელი საპროექტო საავტომობილო გზა გაივლის დუშეთის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე, რომელიც იწყება ჟინვალი-ბარისახო შატილის საავტომობილო გზის კმ 57-ზე და მიუყვება მდ. როშკისწყლის ხეობის მარჯვენა ფერდს და მთავრდება სოფელ როშკაში.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით როშკა-ღელისვაკეს არსებული საავტომობილო გზა ვერ აკმაყოფილებს საჭირო ტექნიკურ პარამეტრებს და უსაფრთხოების ნორმებს, ამიტომ საჭირო გახდა ჟინვალი – ბარისახო – შატილის საავტომობილო გზიდან სოფ. როშკამდე მისასვლელი გზის მშენებლობა. გზის პროექტირებისას მიღებული იქნა შემდეგი ძირითადი პარამეტრები: მიწის ვაკისის სიგანე და სავალი ნაწილის სიგანე (გვერდულების გარეშე) - 6.0 მ, ჰორიზონტალური მრუდის მინიმალური რადიუსი - 30 მ, სერპანტინების მინიმალური რადიუსი - 15 მ, მინიმალური ამოხნეილი და ჩაზნეილი ვერტიკალური მრუდის რადიუსი - 600 მ, სავალი ნაწილის განივი ქანობი - 25%, ხოლო მაქსიმალური გრძივი ქანობი - 12 %. ასევე საპროექტო გზაზე არსებული ხევებიდან წყლის მოსაცილებლად დაპროექტებულია ლითონის მრგვალი მილები, რომელთა რაოდენობა საპროექტო მონაკვეთზე იქნება 20 ცალი (d=1.22 მ, კედლის სისქე 14 მმ).

ანგარიშის მიხედვით პროექტი ითვალისწინებს ახალი ლითონის სახიდე გადასასვლელის მოწყობას მდ. ხევსურეთის არაგვზე და მდ. რომკისწყალზე. ანგარიშში მოცემულია მდინარე ხევსურეთის არაგვის და მდინარე რომკისწყლის ჰიდროლოგიური პირობები.

სკოპინგის ანგარიშში განხილულია ფონური მდგომარეობა, რეგიონის კლიმატურ-მეტეოროლოგიური და გეოლოგიური პირობები, გეოდინამიკური პროცესები, ჰიდროლოგია, ნიადაგი და ბიოლოგიური გარემო. რაც შეეხება ანგარიშში განხილულ ალტერნატივებს, სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, შერჩეულ იქნა ის ალტერნატივა, რომელიც გარემოზე უარყოფითი ზემოქმედების შედარებით დაბალი რისკებით ხასიათდება.

ანგარიშის მიხედვით გზის სამშენებლო სამუშაოების ეტაპზე მიწის სამუშაოებისას, ტექნიკის/სატრანსპორტო საშუალებების გადაადგილების და მუშაობისას ადგილი ექნება ხმაურის და ვიბრაციის გავრცელებას, ასევე ზემოქმედება ექნება ატმოსფერული ჰაერის ხარისხზე. ზემოქმედების შესამცირებლად დაიგეგმება შემარბილებელი ღონისძიებები და შემუშავდება მონიტორინგის გეგმები, ასევე საპროექტო ზონაში ჩატარდება საკონტროლო გაზომვა რაც წარმოდგენილი იქნება გზმ-ის ეტაპზე.

გზმ-ის ანგარიშის ეტაპზე სამშენებლო სამუშაოების წარმოებისას მოსალოდნელი ემისიები (მტვერი, გამონახოლქვი) შეფასდება სენსიტიურ რეცეპტორებზე ზემოქმედების თვალსაზრისით, ასევე ჩატარდება ემისიების მოდელირება გზის ექსპლუატაციის ეტაპისთვის, ხოლო დაშვებული სიდიდეების გადაჭარბების შემთხვევაში, შემუშავდება შესაბამისი ღონისძიებები.

ნიადაგზე ზემოქმედება ძირითადად გამოწვეული იქნება მშენებლობაში გამოყენებული ტექნიკის გამოყენებითა და სატრანსპორტო საშუალებებით. გარდა ამისა, ადგილი ექნება ნარჩენებით (მათი არასათანადო მართვის შემთხვევაში) ნიადაგის დაბინძურების რისკების წარმოქმნას, რაც დაზუსტდება გზმ-ის ანგარიშში. მშენებლობის დაწყებამდე მოხდება ნიადაგის ფენის მოხსნა-დასაწყობება შესაბამისი რეგლამენტი გათვალისწინებული ნორმებით.

საავტომობილო გზის გაყვანისას, მიწის სამუშაოების და ფერდობების მოჭრის პროცესში შესაძლებელია გააქტიურდეს სხვადასხვა გეოდინამიკური პროცესები (მეწყერი, ქვათაცვენა, ეროზია), რაზედაც გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი იქნება შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების დაგეგმვით.

სკოპინგის ანგარიშში განხილულია ზემოქმედება ფლორაზე და ფაუნაზე. საპროექტო დერეფანი გადის ტყის ფონდში, შესაბამისად, მცენარეულ საფარზე ზემოქმედება მნიშვნელოვანი იქნება. გზის გაყვანისას, ასევე მოსალოდნელია ზემოქმედება ცხოველთა სამყაროზე/ჰაბიტატებზე.

ზედაპირული წყლის ხარისხზე და ჰიდროლოგიაზე ზემოქმედებას შესაძლებელია ადგილი ჰქონდეს ხიდეების მშენებლობისას და მდინარის კალაპოტის მიმდებარედ სხვა სამშენებლო სამუშაოების წარმოების დროს. აღნიშნულ მონაკვეთებზე სამშენებლო სამუშაოების წარმოებამ შესაძლოა წყლის სიმღვრივის ზრდა ან/და მდინარის დაბინძურება გამოიწვიოს.

ფერდობზე წარმოებული სამუშაოების (მოსამზადებელი და სამშენებლო სამუშაოები) დროს არსებობს ნამსხვრევი მასალის კალაპოტში მოხვედრის და მდინარის ჩახერგვის რისკი, რამაც შესაძლოა ტერიტორიის დატბორვა გამოიწვიოს. აღნიშნული საკითხი დეტალურად იქნება შესწავლილი გზშ-ის ეტაპზე, შეფასებული იქნება გრუნტის და ზედაპირული წყლის დაბინძურების რისკები და შედეგა შემარბილებელი ღონისძიებები.

ანგარიშის მიხედვით მშენებლობის ფაზაზე საშიში გეოლოგიური პროცესების წარმოქმნა/გააქტიურების რისკები შეიძლება შეფასდეს როგორც მაღალი. საპროექტო დერეფნის რამდენიმე მონაკვეთზე ფიქსირდება გრავიტაციული, ეროზიული, აკუმულაციური და სხვადასხვა გეოლოგიური პროცესები, რომელთა გააქტიურება მოსალოდნელია სამშენებლო სამუშაოების მიმდინარეობის პერიოდში. ზემოაღნიშნული მაღალი რისკის უბნებზე გათვალისწინებული იქნება შესაბამისი საინჟინრო გადაწყვეტები/შემარბილებელი ღონისძიებები და წამოდგენილი იქნება გზშ-ის ანგარიშში.

საპროექტო ტერიტორიაზე ღვარცოფული პროცესების და ზვავსამიშროების რისკები მაღალია. მშენებლობის ეტაპზე პროცესების გააქტიურება საფრთხეს შეუქმნის სამშენებლო მოედნებს და ინფრასტრუქტურას, ხოლო ექსპლუატაციის ეტაპზე არსებობს რისკები საგზაო ინფრასტრუქტურის დაზიანების და მგზავრთა უსაფრთხოების კუთხით. მშენებლობის და ექსპლუატაციის ეტაპზე გატარდება შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები.

ანგარიშის მიხედვით საპროექტო გზის მშენებლობა დაგეგმილია დაუსახლებელ ტერიტორიაზე. თუმცა აღსანიშნავია, რომ საკვლევი დერეფნის ლანდშაფტი საკმაოდ ღირებულია ტურისტული თვალსაზრისით. მშენებლობის დასრულების შემდეგ მოხდება სამშენებლო მოედნებიდან მანქანა-დანადგარების, მასალის და ნარჩენების გატანა, დაიშლება სამშენებლო ბაზაზე მოწყობილი დროებითი კონსტრუქციები და მოხდება ტერიტორიის რეკულტივაცია, ხოლო ფუჭი ქანების ნაწილი გამოყენებული იქნება გზის ვაკისის მოსაწყობად, ხოლო უმეტესი ნაწილი დასაწყობდება გზის მომიჯნავე ზოლში ნაყარის სახით, რაც გზშ-ის დოკუმენტში იქნება განხილული.

ანგარიშის მიხედვით საპროექტო გზის დერეფნის მონაკვეთებზე ხილული ისტორიულ-კულტურული ძეგლების არსებობა არ ფიქსირდება, ხოლო სამშენებლო სამუშაოების პროცესში არქეოლოგიური ობიექტის აღმოჩენის შემთხვევაში შემდგომი მოქმედებები განხორციელდება „კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მოთხოვნების შესაბამისად.

ანგარიშში მითითებულია ინფორმაცია, სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, დემოგრაფიულ ცვლილებებზე, მიწის საკუთრებაზე და გამოყენებაზე და დასაქმებაზე კონკრეტული საკითხები დაზუსტდება გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის ეტაპზე.

ანგარიშის მიხედვით ბანაკების წყალმომარაგება განხორციელდება არსებული წყაროს წყლებით, ასევე სამშენებლო ბაზაზე გათვალისწინებული იქნება დაახლოებით 10 მ³ მოცულობის რეზერვუარის მოწყობა, რომელიც პერიოდულად შეივსება ავტოცისტერნის

გამოყენებით. სამშენებლო სამუშაოებზე დასაქმებული პერსონალის რაოდენობა იქნება დაახლოებით 20 კაცი. სამუშაოს რეჟიმი იქნება ერთცვლიანი, ხოლო წელიწადში სამუშაო დღეების მაქსიმალური რაოდენობა 260 დღე, სასმელ-სამეურნეო დანიშნულების წყლის ხარჯი იქნება 130 მ³/წელ. საჭიროების შემთხვევაში ხანძარსაწინააღმდეგო დანიშნულების წყალმომარაგება მოხდება სამშენებლო ბაზაზე დამონტაჟებული წყლის სამარაგო რეზერვუარიდან.

სამეურნეო-ფეკალური წყლების შესაგროვებლად სამშენებლო ბაზის ტერიტორიაზე გათვალისწინებული იქნება დაახლოებით 25 მ³ ტევადობის მიწისქვეშა რეზერვუარის მოწყობა, რომლის დაცლა მოხდება საასენიზაციო მანქანის საშუალებით და გატანილი იქნება უახლოეს დასახლებული პუნქტის საკანალიზაციო კოლექტორში. წყალმომარაგება და წყალარინების საკითხები დაზუსტდება გზშ-ის ანგარიშში.

სამშენებლო ბაზის ელექტრომომარაგება განხორციელდება არსებული ქსელიდან (ალტერნატივად შესაძლებელია გამოყენებული იქნას დიზელის გენერატორი).

აღნიშნული სკოპინგის ანგარიში 2019 წლის 4 სექტემბერს განთავსდა სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და დუშეთის მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციული ერთეულის საინფორმაციო დაფაზე. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე შპს “ვეტანჰიგ-ეკოლოგიას” მიერ წარმოდგენილ იქნა წერილობითი შენიშვნები ეპიზოოტოლოგიური კვლევების ჩატარების საჭიროებასთან დაკავშირებით.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე 2019 წლის 25 სექტემბერს, დუშეთის მუნიციპალიტეტის სოფ. ბარისახოს სკოლის შენობაში გაიმართა პროექტის სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვა. საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ რომკის, ღელისვაკის და ბარისახოს მცხოვრებლები. საზოგადოების მხრიდან პროექტთან დაკავშირებით დაისვა კითხვები საპროექტო გზის ალტერნატივებთან დაკავშირებით, საავტომობილო გზის პარამეტრებთან დაკავშირებით და სამშენებლო ბანაკების განთავსების შესახებ. საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის წარმომადგენლების მიერ პასუხები სრულად იქნა გაცემული ყველა შეკითხვაზე. საჯარო განხილვაზე ღელისვაკეში მცხოვრები **მოქალაქე ზვიად ბურდული** პროექტის წინააღმდეგია და ითხოვს ღელისვაკე-როშკას არსებული გრუნტის გზის გაფართოებას და განახლებას, რადგან საპროექტო გზა არ გაივლის სოფ. ღელისვაკეზე, ამიტომ მოსახლე რჩება უგზოდ და ფაქტობრივად მოწყვეტილი იქნება ცენტრალურ გზას. საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის წარმომადგენლის მიერ ახსნილი იქნა ის ფაქტი რომ საპროექტო გზა შერჩეულია შესაბამისი სტანდარტების დაცვით, ხოლო არსებული ღელისვაკე-როშკას გრუნტის გზა ვერ აკმაყოფილებს შესაბამისი უსაფრთხოების ნორმებს.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ს პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზმ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზმ-ს ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზმ-ს ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი** უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზმ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;

1. გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
- პროექტის აღწერა;
- საპროექტო გზის ინფრასტრუქტურული ობიექტების აღწერა;
- საავტომობილო გზის ძირითადი პარამეტრები და დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების ადგილის GIS კოორდინატები;
- საპროექტო გზის შემადგენელი ობიექტების, სანაყაროებისა და სამშენებლო ბანაკის shp ფაილები;
- ხიდების და მათი დამხმარე ნაგებობების მშენებლობასთან დაკავშირებული საკითხები;
- ხიდის სტრუქტურული მოწყობის შესახებ ინფორმაცია;
- საპროექტო გზის კვანძების რაოდენობა;
- გასასვლელების, წყალსარინი არხების მოწყობის, პროფილირების და განივი დრენაჟის მიწების/კიუვეტების მოწყობის შესახებ ინფორმაცია;
- ფეხით მოსიარულეთა გადასასვლელების მოწყობის შესახებ ინფორმაცია;
- გეომეტრიული პარამეტრების, გზის საფარისა და განივი კვეთების შესახებ ინფორმაცია;
- საპროექტო გზის ძირითადი ინფრასტრუქტურის დაშორება მოსახლეობასთან კონკრეტული მანძილების მითითებით, ასევე ზედაპირული წყლების ობიექტიდან დაშორება;
- პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები: შესაბამისი დასაბუთებით, მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა, საპროექტო გზის ინფრასტრუქტურული ობიექტების განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული ალტერნატივა შესაბამისი დასაბუთებით; აღსანიშნავია რომ სკოპინგის ანგარიშში მოცემული ალტერნატივები დასაბუთებულია მხოლოდ სამშენებლო-ტექნიკური პარამეტრების კუთხით და არ მოიცავს თითოეული ალტერნატივის შემთხვევაში გარემოზე ზემოქმედების საკითხებს, შესაბამისად გარემოსდაცვითი საკითხების ჭრილში საჭიროებს დასაბუთებას როგორც უგულებელყოფილი ალტერნატივა ისე შერჩეული ალტერნატივა;
- გარემოზე შეუქცევადი ზემოქმედების შეფასება და მისი აუცილებლობის დასაბუთება, რაც გულისხმობს გარემოზე შეუქცევადი ზემოქმედებით გამოწვეული დანაკარგისა და მიღებული სარგებლის ურთიერთშეწონას გარემოსდაცვით, კულტურულ, ეკონომიკურ და სოციალურ ჭრილში;
- დაგეგმილი საქმიანობის შეწყვეტის შემთხვევაში ან საქმიანობის დაწყებამდე არსებული გარემოს მდგომარეობის აღდგენის საშუალებებს;

4.1 სამშენებლო სამუშაოების განხორციელების შესახებ ინფორმაცია კერძოდ:

- მისასვლელი გზების საჭიროებისა და აღნიშნული გზების მშენებლობასთან დაკავშირებული საკითხები;
- მცენარეული და ნიადაგის საფარის მოხსნის სამუშაოების (მოცულობის, სიმძლავრისა და დასაწყობების ტერიტორიის მითითებით), გრუნტის სამუშაოების და სარეკულტივაციო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია („ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით);
- როგორი თანმიმდევრობით (ვადების მითითებით) განხორციელდება საპროექტო გზის მონაკვეთების მშენებლობა;
- მშენებლობაზე დასაქმებული ადამიანების საერთო რაოდენობა მათ შორის დასაქმებულთა ადგილობრივების წილი;
- მშენებლობაში გამოყენებული ტექნიკის ჩამონათვალი და რაოდენობა;
- სად იგეგმება მშენებლობაში გამოყენებისთვის უვარგისი ქანების დროებითი და საბოლოო განთავსება;
- ფუჭი ქანების განთავსების (სანაყაროების) დეტალური პროექტები, ადგილმდებარეობის კოორდინატები, მათი მოცულობა, ასევე მდინარეების სანაპიროსთან განთავსების ადგილას საკვლევი უბნების საინჟინრო-გეოლოგიური და ჰიდროლოგიური პირობები და მდინარის გავლენა სანაყაროების განთავსების ტერიტორიაზე;
- სად მოხდება გზის მშენებლობისთვის საჭირო ინერტული მასალების მოპოვება;
- სამშენებლო მასალების დამამზადებელი ობიექტების შესახებ ინფორმაცია;

4.2 სამშენებლო ბანაკის განთავსების შესახებ ინფორმაცია მათ შორის:

- სამშენებლო ბანაკის გენ-გეგმა;
- ბანაკის განთავსების ადგილის GIS კოორდინატები და ფართობი;
- როგორ მოხდება სამშენებლო ბანაკის სასმელ-სამეურნეო და ტექნიკური წყალმომარაგება, ტერიტორიაზე არსებობს თუ არა წყლის სამარაგო რეზერვუარი;
- როგორ გადაწყდება ბანაკზე წარმოქმნილი ჩამდინარე წყლების მართვის საკითხი: ტერიტორიაზე გათვალისწინებული საასენიზაციო ორმოს ტევადობა; საწარმოო ჩამდინარე წყლებისთვის არსებობს თუ არა სასედიმენტაციო გუბურები; ძირითად სამშენებლო ბანაკზე გათვალისწინებული საწვავის შესანახი რეზერვუარის ტიპი და ტევადობა;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროცესში მოსალოდნელი ნარჩენების შესახებ ინფორმაცია;
- ძირითად სამშენებლო ბანაკზე გათვალისწინებული საწვავის შესანახი რეზერვუარის ტიპი და ტევადობა.

4.3 საპროექტო დერეფანში ჩატარებული გეოლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს შემდეგს:

- საპროექტო ტერიტორიის რელიეფი (გეომორფოლოგია), გეოლოგიური აგებულება შესაბამისი გეოლოგიური რუკით, ასევე ჰიდროგეოლოგიური, სეისმური, ტექტონიკური, ჰიდროლოგიური, მეტეოროლოგიური და კლიმატური პირობების აღწერა;
- საპროექტო დერეფნის საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები, ასევე შესაბამისი რუკა და ჭრილები (მათ შორის საპროექტო ტერიტორიის სივრცეში არსებული საშიში გეოლოგიური პროცესების აღწერა, შესაბამისი კონკრეტული შემარბილებელი ღონისძიებების გათვალისწინებით);
- საპროექტო დერეფანში ჩატარებული საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევის შედეგები (ჭაბურღილების რაოდენობა, ადგილმდებარეობა, ლაბორატორიული კვლევები - გრუნტების ლაბორატორიული კვლევის შედეგები და ა.შ.), მათ შორის ყურადღება

უნდა გამახვილდეს საპროექტო დერეფანში საშიში გეოდინამიკური პროცესების (მეწყერი, ღვარცოფი, კლდეზვავი, ქვათაცვენა, ეროზია) შესაძლო წარმოქმნა-გააქტიურების თვალსაზრისით რთული უბნების ადგილმდებარეობების აღწერაზე. მოცემული უნდა იყოს გასატარებელი პრევენციული ღონისძიებები;

- გეოლოგიური კვლევის შედეგების გათვალისწინებით შემუშავებული დასკვნები და რეკომენდაციები;

4.4 ჰიდროლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს:

- საპროექტო არეალში მოქცეული მდინარეების კურცხანას და ოცხარას, ასევე უსახელო შენაკადების ჰიდროლოგიას;
- დეტალური ინფორმაციას მაქსიმალურ ჩამონადენზე, მინიმალურ ჩამონადენზე, მყარ ნატანზე;
- საპროექტო გზის გადამკვეთი მუდმივი და დროებითი ნაკადების შესახებ ინფორმაციას;
- ეროზიული პროცესების შესახებ ინფორმაციას და საჭიროების შემთხვევაში ეროზიის საწინააღმდეგო ღონისძიებებს კალაპოტური პროცესების და ნაპირსამაგრი სამუშაოების შესახებ;
- საპროექტო ტერიტორიაზე არსებული მდინარეების წყალდიდობა/წყალმოვარდნის საფრთხეების შეფასებას და შესაბამისი ღონისძიებებს;
- გზშ-ის ანგარიშში შეფასებული უნდა იქნეს ზვავსაშიშროების საკითხები.
- ხევების, მდინარეების ხელოვნური ნაგებობების, გადაკვეთის შესახებ დეტალური მონაცემები და შესაბამისი საპროექტო გადაწყვეტები;
- მდინარეთა ნაპირების სენსიტიურ უბნებზე და ნაპირსამაგრ ღონისძიებებზე ინფორმაციას;
- სახიდე გადასასვლელებთან წყლის დონეების და გარეცხვის ზოგად სიღრმეებზე მონაცემებს;

5. ბიოლოგიური გარემო: საპროექტო ტერიტორიის ფლორისა და მცენარეული საფარის დეტალური აღწერა; საქართველოს იშვიათი და წითელი ნუსხის სახეობები, რომლებიც გვხვდება დაგეგმილ საპროექტო დერეფანში; ხმელეთის ფაუნა; საპროექტო დერეფანში გავრცელებული საქართველოს წითელ ნუსხაში შეტანილი ცხოველთა სახეობები; საკვლევი არეალი და სავლე კვლევის მეთოდები, სენსიტიური ადგილები, სავლე კვლევის შედეგები მათ შორის;

- მცენარეულ საფარსა და ჰაბიტატების მთლიანობაზე ზემოქმედება, ცხოველთა სამყაროზე ზემოქმედება, იქთიოფაუნაზე ზემოქმედების დახასიათება (მათ შორის წითელი ნუსხის), შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- გზშ-ის ანგარიშში უნდა აისახოს უშუალოდ პროექტის გავლენის ზონაში არსებულ ცხოველებზე, მათ შორის წყალზე დამოკიდებულ ცხოველებზე, ასევე იქთიოფაუნაზე შესაძლო ზემოქმედებაზე, ასევე ზემოქმედების თავიდან აცილების, შემცირების, შერბილების და საკომპენსაციო ღონისძიებებზე წარმოდგენილ იქნას ზემოაღნიშნული კვლევის შედეგები;
- ზემოაღნიშნული კვლევების შედეგების საფუძველზე, მონიტორინგის გეგმაში აისახოს, ბიომრავალფეროვნების ცალკეულ კომპონენტებზე ზემოქმედებაზე დაკვირვების საკითხი.
- საჭიროა ჩატარდეს და ანგარიშში აისახოს ჭრას დაქვემდებარებული მცენარეების სახეობრივი შემადგენლობის და მახასიათებლების დეტალური კვლევის (ტაქსაცია) შედეგები. ამასთან, ფლორის შემარბილებელი ღონისძიებებს დაემატოს 8 სმ-ზე ნაკლები დიამეტრის მქონე დაცული სახეობების შესაბამის გარემოში გადარგვის საკითხი;

- გზმ-ის ანგარიშში აისახოს, სათანადო კვლევაზე დაყრდნობით მომზადებული ინფორმაცია, უშუალოდ პროექტის გავლენის ზონაში არსებულ ჰაბიტატებზე, მათზე შესაძლო ზემოქმედებაზე, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებებზე. ამასთან, წარმოდგენილ იქნას ზემოაღნიშნული კვლევის შედეგები ფოტომასალასთან ერთად;
- გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშში საჭიროა აისახოს ფაუნის კვლევის შედეგები ფოტომასალასთან ერთად.
- დოკუმენტში საჭიროა აისახოს კუმულაციურ ზემოქმედების შესახებ ინფორმაცია.

6. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეჯამება, მათ შორის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, ემისიები სამშენებლო ტექნიკის მუშაობისას, სამშენებლო მასალების დამამზადებელი ობიექტებიდან, გაბნევის ანგარიში;
- ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება მშენებლობის და ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება და საშიში გეოდინამიკური პროცესების შესაძლო წარმოქმნა-გააქტიურება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე და შემარბილებელი ღონისძიებები;
- შესწავლაზე დაფუძნებული დეტალური ინფორმაცია ღვარცოფულ ნაკადებზე და საჭიროების შემთხვევაში ღვარცოფსაწინააღმდეგო ღონისძიებებზე;
- ზემოქმედება ზედაპირულ წყლებზე მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, ზედაპირული წყლების დაბინძურების რისკი;
- ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე;
- საპროექტო გზის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროცესში ზემოქმედება დაცულ ტერიტორიებზე, ამ ზემოქმედების, შემცირების, შერბილების და თავიდან აცილების ღონისძიებები;
- ნარჩენების მართვის საკითხები, ნარჩენების მართვის გეგმა, ნარჩენების წარმოქმნით მოსალოდნელი ზემოქმედება;
- ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, მიწის საკუთრებასა და გამოყენებაზე, ბუნებრივი რესურსების შეზღუდვაზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი მონიტორინგის გეგმა;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
- გზმ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- საპროექტო გზის განთავსების ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით);

7. გზმ-ს ანგარიშში ასევე წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- დეტალური საინჟინრო-გეოლოგიური, ჰიდროგეოლოგიური და ჰიდროლოგიური კვლევა საპროექტო გზაზე და ხიდებზე;
- ფუჭი ქანების განთავსების ადგილების (სანაყაროები) შესაბამისი პროექტი;
- საინჟინრო-გეოლოგიური პირობების პიკეტური აღწერა, რომელიც უნდა მოიცავდეს საპროექტო ტერიტორიის არეალში არსებული საშიშ გეოლოგიური პროცესებსაც;
- ბუნებრივი საფრთხეების პროცესების (მეწყერი, ქვათაცვენა/კლდეზვავი, თოვლის ზვავი, წყალდიდობა/წყალმოვარდნა, ღვარცოფი, ეროზია) შეფასება და შესაძლო წარმოქმნა-გააქტიურების განსაზღვრა საპროექტო ობიექტის მშენებლობა-ექსპლუატაციის პერიოდში, დამცავი ღონისძიებების მითითებით;
- გზმ-ს ანგარიშში, საპროექტო გზის მშენებლობისას, შემარბილებელ ღონისძიებებში გათვალისწინებული უნდა იქნეს არახელსაყრელი მეტეოროლოგიური პირობები და დაიგეგმოს შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- აეროფოტო სურათზე (მაღალი გარჩევადობით) დატანილი საპროექტო არეალის სქემატური რუკა ბეჭდური და ელექტრონული ფორმით (A3 ფორმატი; Shape ფაილი WGS_1984_37N(38N) პროექციით), სადაც მოცემული იქნება საპროექტო გზის ინფრასტრუქტურული ობიექტები, არსებული და საპროექტო გზა, ხიდები, სამშენებლო ბანაკი, სამშენებლო მოედნები, სანაყაროს ტერიტორია;
- საპროექტო გზის ინფრასტრუქტურული ობიექტების ძირითადი ტექნიკური პარამეტრები ერთიანი ცხრილის სახით;
- გზმ-ის ანგარიშში ინფორმაცია ნარჩენების მართვის საკითხების შესახებ მოცემული უნდა იყოს საქართველოს კანონის ნარჩენების მართვის კოდექსისა და მისგან გამომდინარე კანონქვემდებარე აქტებით დადგენილი მოთხოვნების გათვალისწინებით;
- საპროექტო გზის მშენებლობის ვადებისა და მშენებლობის პროცესის შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- პროექტის განხორციელების სათანადო დასაბუთება;
- გზმ-ის ნაგარიშში მათ შორის უნდა აისახოს განსახილველი პროექტის და საკვლევი რეგიონის ფარგლებში სხვა პროექტების (არსებული თუ პერსპექტიული ობიექტების) კომპლექსური ზეგავლენა ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე;
- სკოპინგში წარმოდგენილი გზის მონაკვეთი არ კვეთს ფშავ-ხევსურეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიებს, თუმცა კვეთს გეგმარებით არაგვის დაცული ლანდშაფტის ტერიტორიას, რაც გზმ-ის ანგარიშში შეფასებულ უნდა იქნეს, როგორც ზემოქმედების ასევე კონკრეტული შემარბილებელი ღონისძიებების კუთხით;
- ზემოქმედება ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე, ვინაიდან საპროექტო დერეფნის სიახლოვეს, სოფ. რომკასთან აღრიცხულია ორი კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ძეგლის სტატუსის მქონე ობიექტი - "მთავარანგელოზის ჯვარის კომპლექსი (დარბაზი, ბედელი, ორი სასანთლე კოშკი, საზარე და საბრძოლო კოშკი)" და "ციხე-სახლი (ქვითვირი)". პროექტით დაგეგმილი სამშენებლო სამუშაოების კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებსა და კულტურულ ფასეულობებზე პირდაპირი და არაპირდაპირი ზემოქმედების გამოვლენა, აღწერა და შედეგების შესწავლა უნდა განხორციელდეს გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშში. საჭიროა გზმ-ის ანგარიშის მომზადების პროცესში ჩართული იყოს შესაბამისი კომპეტენციის სპეციალისტი (ისტორიკოსი/არქეოლოგი), რათა გამოირიცხოს აღნიშნული კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებისა და შესაძლო გამოვლენილი არქეოლოგიური ობიექტების დაზიანების რისკები.

- პროექტის დანართში წარმოდგენილი პირველი ალტერნატივის მთლიანი 139869 კვ.მ. ფართობი (shp-ფაილი), „სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების დადგენის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2011 წლის 4 აგვისტოს № 299 დადგენილებით დამტკიცებული სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების მიხედვით, არ მდებარეობს სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებულ ტყის ფონდში. ხოლო მეორე ალტერნატივის მთლიანი 12767 კვ.მ. ფართობიდან, 35119 კვ.მ. მდებარეობს სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებულ ტყის ფონდში. კერძოდ, ბარისახოს სატყეო უბნის ბარისახოს სატყეოში, კვარტალი NN111, 107. გაცნობებთ, რომ ანგარიშში ამ ეტაპზე არ არის წარმოდგენილი (ფუჭი ქანების, ნაყოფიერი ფენისა და სხვა დროებით ნაყარში გადატანილი მასალები) სანაყაროს მოსაწყობად გათვალისწინებული ტერიტორია. როგორც თქვენთვის ცნობილია, სახელმწიფო ტყის ფონდის ტერიტორიაზე სანაყაროს მოწყობა არ რეგულირდება კანონმდებლობით, ასევე სახელმწიფო ტყის ფონდის ტერიტორიაზე საქმიანობა საჭიროებს შეთანხმებას ტყის ფონდის მართვის უფლების მქონე ორგანოსთან.
- დუშეთის, თიანეთის, მცხეთის და ყაზბეგის მუნიციპალიტეტების ტერიტორიებზე დაფიქსირებულია უამრავი ჯილეხის პუნქტი (დუშეთი - 81, თიანეთი - 27, ყაზბეგი - 14, მცხეთა - 36, ახალგორი - 34 პუნქტები), რაც მიუთითებს ურთულეს ეპიზოოტიურ სიტუაციაზე და დიდ საშიშროებაზე ჯილეხის მიმართ, ამიტომ პროექტის უსაფრთხო განხორციელების მიზნით საჭიროა სპეციალური (ლანდშაფტურ-ეპიზოოტოლოგიურ-ეკოლოგიური) მონიტორინგის/კვლევების ჩატარება და გზის ანგარიშში წარმოდგენა.

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის მიერ წარმოდგენილ ახმეტის, დუშეთისა და ყაზბეგის მუნიციპალიტეტების ტერიტორიებზე გამავალი სნო-ჯუთა-როშკა-შატილი-ომალო-ხადორის ხეობა-ბაწარა-ახმეტის მიმართულებით ს/გზების მშენებლობა-რეკონსტრუქციის სამუშაოების რომკა-ღელისვაკის მონაკვეთის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროექტზე **სავალდებულოა გზმ-ის ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.